

Kpp-3149/1667/20

Warszawa, dnia 21 kwietnia 2010 r.

✓

Opinia prawna

Komendant Wojewódzki Policji w Katowicach pismem l. dz. Ks-E-0151-177/447/20 zwrócił się z prośbą o wydanie opinii prawnej w przedmiocie sposobu „(...) pomniejszania wymiaru czasu służby policjanta (w zmianowym rozkładzie czasu służby trwającej po 12 godzin) w związku z jego nieobecnością w służbie wynikającą z urlopu okolicznościowego oraz opieki nad dzieckiem zdrowym (...)”, w tym przede wszystkim udzielenie odpowiedzi „(...) czy wskazane przyczyny nieobecności pomniejszają wymiar czasu służby policjanta o 12 godzin czy też o 8 godzin (...)” oraz czy w wyżej wskazanych przypadkach przepis art. 79 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2020 r., późn. zm.) znajdzie zastosowanie.

Mając na uwadze powyższe w pierwszej kolejności wskazać należy, że na podstawie delegacji zawartej w art. 81 ust. 1 ustawy o Policji zostało wydane rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 maja 2013 r. w sprawie szczegółowych praw i obowiązków oraz przebiegu służby policjantów (Dz.U. z 2013 r. poz. 644, z późn. zm.), którego § 8 stanowi, że policjantowi wychowującemu przynajmniej jedno dziecko w wieku do 14 lat przysługuje w ciągu roku kalendarzowego zwolnienie od zajęć służbowych w wymiarze 2 dni.

Stosownie do § 19 pkt 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 września 2014 r. w sprawie urlopów policjantów (Dz.U. z 2014 r. poz. 1282, z późn. zm.) policjantowi można udzielić płatnego urlopu okolicznościowego z tytułu ważnych spraw osobistych i rodzinnych.

Z treści § 24 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie urlopów policjantów wynika, że policjantowi przysługuje urlop okolicznościowy, o którym mowa w § 19 pkt 3, w wymiarze 2 dni - w razie zawarcia związku małżeńskiego przez policjanta, urodzenia się dziecka policjanta, zgonu i pogrzebu małżonka, dziecka, ojca, matki, ojczyma lub macochy policjanta (pkt 1) oraz jednego dnia - w razie zawarcia związku małżeńskiego przez dziecko policjanta, zgonu i pogrzebu siostry, brata, teściowej, teścia, babki, dziadka oraz innej osoby pozostającej na utrzymaniu policjanta albo pod jego bezpośrednią opieką (pkt 2).

Ponadto na podstawie § 24 ust. 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie urlopów policjantów policjantowi można udzielić urlopu okolicznościowego na załatwienie ważnych spraw osobistych lub rodzinnych innych niż wymienione w ust. 1 w wymiarze nieprzekraczającym 5 dni roboczych w ciągu roku kalendarzowego.

Zgodnie natomiast z art. 79 ust. 1 ustawy o Policji policjantowi przysługują uprawnienia pracownika związane z rodzicielstwem określone w Kodeksie pracy, jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej. Jeżeli oboje rodzice lub opiekunowie są funkcjonariuszami, z uprawnień może korzystać tylko jedno z nich.

Powyższe oznacza, iż do policjanta przepis art. 188 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1040, z późn. zm.) nie będzie miał zastosowania. Stosunek służbowy policjanta nie jest bowiem stosunkiem pracy, lecz stosunkiem administracyjnym. Należy przy tym zwrócić uwagę, że szczególny charakter służb mundurowych umożliwia odmienne i bardziej rygorystyczne, niż w przypadku pozostałych zawodów i funkcji, ukształtowanie statusu służbowego. Z tego też względu kwestie związane ze zwolnieniem z zajęć służbowych policjanta wychowującego przynajmniej jedno dziecko w wieku do 14 lat zostały uregulowane w sposób odrębny, odmienny niż to przewiduje *Kodeks pracy*.

Wbrew stanowisku zaprezentowanemu w piśmie z dnia 12 lutego 2020 r. stwierdzić także należy, że *Kodeks pracy* prawo do zwolnienia w podanym w art. 188 § 1 *Kodeksu pracy* wymiarze reguluje niezależnie od systemu czasu pracy, w którym pracuje uprawniony. Zauważenia także wymaga, że na gruncie *Kodeksu pracy* przyjmuje się, iż o „dziennym” lub „godzinowym” sposobie wykorzystania czasu zwolnienia udzielonego na podstawie art. 188 § 1 *Kodeksu pracy* w danym roku decyduje rodzic w pierwszym wniosku złożonym w danym roku kalendarzowym. W konsekwencji pracownik zatrudniony w równoważnym 12-godzinnym systemie czasu pracy, wybierając zwolnienie w wymiarze godzinowym, ma 16 godzin zwolnienia. Z kolei korzystając z niego w wariacie dwóch dni, *de facto* zyskuje, bo będzie nieobecny w pracy nawet 24 godziny (co odpowiada dwóm dniom jego pracy). Tymczasem osoba zatrudniona w podstawowym systemie czasu pracy, niezależnie od wybranego trybu zwolnienia - w systemie „dziennym” lub „godzinowym” - zawsze ma prawo do 16 godzin wolnych.

Jedynie zwolnienie od pracy, o którym mowa w art. 188 § 1 *Kodeksu pracy*, udzielane w wymiarze godzinowym, dla pracownika zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy ustala się proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy tego pracownika. Niepełną godzinę zwolnienia od pracy zaokrągla się w górę do pełnej godziny (art. 188 § 3 *Kodeksu pracy*).

Mając na uwadze powyższe zauważyć również należy, że w związku z pojawiającymi się wątpliwościami dotyczącymi granic czasowych dnia pracy i dnia wolnego od pracy została wydana uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego - Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 lutego 1994 r. sygn. akt I PZP 49/93, w której Sąd ten wskazał, iż co do zasady dzień pracy obejmuje osiem godzin na dobę, w których pracownik zobowiązany jest pozostawać w dyspozycji zakładu pracy. Podkreślił przy tym, że przepisy nie określają jednak granic czasowych dnia wolnego od pracy. Z tego też względu zważył, czy ma on takie same granice czasowe, jak dzień pracy, w którym pracownik zwolniony jest z obowiązku świadczenia pracy, czy dzień kalendarzowy, a więc trwający od północy do następnej północy i uznał, iż brak szczególnej regulacji prawnej pojęcia dnia wolnego od pracy uzasadnia przyjęcie, że chodzi tu o potoczne znaczenie tego pojęcia. Wskazał przy tym, iż dni pracy i dni wolne od pracy stanowią jedność. Dniem wolnym od pracy jest dzień, w którym pracownik pracy nie świadczy. Zwolnienie pracownika od pracy w danym dniu oznacza, że zwolniony jest on z całej dniówki, choćby kończyła się ona dnia następnego. Udzielenie dnia wolnego

oznacza także udzielenie wolnej dniówki roboczej bez względu na to, czy mieści się ona w ramach doby kalendarzowej, czy te ramy przekracza. Za takim rozumieniem dnia wolnego od pracy, zdaniem Sądu Najwyższego, przemawiają zasady organizacji pracy zmianowej. Pojęcie dnia wolnego od pracy w systemie organizacji czasu pracy zmianowej - w interesie obydwu stron stosunku pracy - nie powinno być więc odrywane od harmonogramu świadczenia pracy.

Powyższe daje więc podstawę do przyjęcia, iż funkcjonariusz Policji korzystający z uprawnień wynikających z § 8 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 maja 2013 r. w *sprawie szczegółowych praw i obowiązków oraz przebiegu służby policjantów* oraz § 24 ust. 1 i ust. 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w *sprawie urlopów policjantów* będzie zwolniony od zajęć służbowych w określonym dniu, niezależnie od tego czy miała to być służba 8-godzinna czy też 12-godzinna.

RADCA PRAWNY
Biura Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej
Korpusu Główny Policji

Olivia WARECKA

C

C